

**STICHTING HET VETERANENINSTITUUT
DOORN**

JAARREKENING 2017

INHOUD	BLZ
Bestuursverslag	2-8
Jaarrekening 2017	9
Balans per 31 december 2017	10
Rekening van baten en lasten over 2017	11
Toelichting algemeen	12-14
Toelichting op de balans	15-18
Toelichting op de rekening van baten en lasten	19-24
Overige gegevens	
Resultaatbestemming	25
WNT-verantwoording 2017	26-28
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	29-31

Bezoekadres:
Stichting het Veteraneninstituut
Willem van Lanschotlaan 1
3941 XV Doorn

Telefoon: 088-3340050
KvK-nummer: 30187277

Raad van Bestuur van de Stichting
"het Veteraneninstituut"
Postbus 125
3940 AC Doorn

Doorn, 15 februari 2018

Ingevolge uw opdracht breng ik u hiermee verslag uit omtrent de jaarrekening 2017.

1. Algemeen

De Stichting "het Veteraneninstituut" (Vi) is opgericht op 24 februari 2003. Het Vi heeft algemeen tot doel het bevorderen van de hulp- en dienstverlening aan veteranen en hun thuisfront dan wel nabestaanden (via het Veteranenloket), het bevorderen van de maatschappelijke erkenning en waardering van veteranen en hun relaties en het bevorderen van de kennisverwerving en wetenschappelijk onderzoek t.a.v. veteranen.

Het Vi voert daartoe ondergenoemde taken uit in samenwerking met belangrijke partners zoals het Landelijk Zorgsysteem voor Veteranen (LZV), Stichting de Basis, het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), het Ministerie van Defensie, het Veteranen Platform (VP) en de Stichting Nederlandse Veteranendag (NLVD):

- Bevorderen van de hulp- en dienstverlening aan veteranen, hun thuisfront en nabestaanden;
- Verzorgen van een Veteranenloket voor veteranen, dienstslachtoffers en hun relaties of nabestaanden voor vragen en activiteiten op o.a. het gebied van zorg, ondersteuning en dienstverlening. Daaronder wordt in elk geval verstaan: maatschappelijke hulp, psychosociale ondersteuning en opvang, lotgenotencontact, thuisfrontzorg, nuldelijns ondersteuning en dienstverlening;
- Geven van voorlichting, ondersteuning en informatie over zorg en dienstverlening aan veteranen en hun relaties of nabestaanden en het verstrekken van informatie aan militaire commandanten en aan relevante maatschappelijke organisaties en instellingen;
- Verzamelen van kennis en deze toegankelijk maken en houden voor relevante doelgroepen met behulp van een kennis- en onderzoekscentrum dat zijn werkzaamheden verricht met de voor dit werk noodzakelijke objectiviteit en met inachtneming van de algemeen gangbare beginselen van wetenschappelijke onafhankelijkheid;
- Ontplooien van overige activiteiten die kunnen bijdragen aan de doelstelling van het Vi en genoemde partners.

De taken van het Vi worden uitgevoerd door drie afdelingen, te weten Veteranenloket & Dienstverlening, Communicatie & Maatschappelijke Erkenning (CME) en het Kennis- en Onderzoekscentrum (KOC). Daarnaast is er een kleine ondersteunende /coördinerende staf. De dagelijkse leiding is in handen van de directeur Vi die verantwoording aflegt aan het stichtingsbestuur

2. Uitgangspunten

- Veteranenwet 2012 en Veteranenbesluit 2014.
- Meerjarenbegroting en meerjarenbeleidsplan van het Vi.
Activiteitenplannen en de begrotingen van de stichting zijn gebaseerd op het document "Fit for the Future", waarin de speerpunten zijn opgenomen voor de periode 2013-2016. Een nieuw richtinggevend document ziet naar verwachting in 2018 het licht. Hierin worden de uitkomsten verwerkt van de evaluatie uit 2016 van het veteranenbeleid.
- Nota Veteranenzorg van de Staatssecretaris van Defensie en de hierop volgende jaarlijkse veteranenbeleidsnota's.
- Het Convenant met de Staat der Nederlanden.
- De subsidiebeschikking van Defensie.
- Statuten van de Stichting het Veteraneninstituut.

3. Planning, realisatie en prognose generiek

Het thema voor de periode 2015 – 2018 is “Veteranen in beeld”, waarbij elk jaar het zwaartepunt bij een andere categorie veteranen of veteranenactiviteiten wordt gelegd. Voor 2017 was gekozen voor “gevechtservaringen van veteranen”. Dit Jaarthema stond gedurende het gehele jaar centraal bij activiteiten van het Vi die goed werden bezocht. Voor 2018 is gekozen voor het jaarthema “Veteraan en thuisfront”.

Het Vi heeft in het Activiteitenplan 2016, een zestal strategische doelen vastgesteld voor de periode 2016-2019 en deze nader uitgewerkt in operationele doelen voor 2017, t.w.:

- Verder uitbouwen van communicatie- en kennisfunctie;
- Bereiken van 45.000 leerlingen met het educatief programma ‘Veteraan in de Klas’;
- Verbeteren digitale dienstverlening;
- Integreeren van evaluatie uitkomsten Veteranenloket in de bedrijfsvoering;
- Stimuleren aanvragen veteranenpas;
- Vergroten bereik Checkpoint;
- Minimaal één samenwerkingsproject met elke strategische partner;
- Minimaal één samenwerkingsproject met andere geüniformeerden;
- Alle medewerkers bekend met operationele doelen en kernwaarden Vi;
- Consequent doorvoeren en toepassen van de personeelscyclus;

Deze operationele doelstellingen voor 2017 zijn in belangrijke mate gerealiseerd.

Net als in 2016 lag de focus voor het Vi in 2017 op het consolideren en verder uitbouwen van de taken die zijn afgeleid van de algemene (strategische) doelen. De verwachting daarbij was dat de aanbevelingen van de evaluaties van het Veteranenloket en van het Veteranenbeleid als geheel in 2017 omgezet zouden worden in actiepunten en verbetertrajecten. Die verwachtingen zijn deels waargemaakt, het verbetertraject voor het Veteranenloket is inmiddels uitgewerkt en in gang gezet, en wordt verderop beschreven. De verdere uitwerking van de aanbevelingen van het Veteranenbeleid als geheel vindt momenteel plaats door de HDP. Dit moet binnenkort leiden tot een verbetertraject.

Het afgelopen jaar hebben een aantal geplande veranderingen verder vorm gekregen, operationaliseren Veteranenloket, opstart pilot Veteranenportaal, pilot Thuisfront Desk, pilot Aandacht voor veteranen die buiten beeld dreigen te raken) en de effecten daarvan moesten indalen in de organisatie. Duidelijk is dat het Vi voorziet in belangrijke behoeften. Steeds vaker doen veteranen, hun relaties, maar ook publieke en private organisaties een beroep op diensten rondom de drie kernpunten uit de Veteranenwet: erkenning, waardering en zorg.

De druk op het Veteranenloket (VL) is niet minder groot geworden, wederom werd tienduizenden keren gebeld of gemaïld met vragen of bemerkingen van uiteenlopende aard aangaande diensten en zorg. Uitbreiding van de formatie van zowel het VL (waar mogelijk tijdelijk) alsook Zorgcoördinatie (effectuering reeds in 2016 in gang gezet) maakte dat vraag / behoefte beter werd geadresseerd.

In 2017 is het takenpakket van de afdeling Communicatie & Maatschappelijke Erkenning (CME) uitgebreid, deels als gevolg van overnemen van taken (door het Bureau Activiteiten van CME) van het Veteranenloket, en deels ook vanwege versterken van de communicatierol naar de samenleving, het nemen van een grotere rol in het Programma Veteraan in de Klas en het starten van een pilot met een Thuisfront Desk voor relaties van post-actieve veteranen. De eerste resultaten van die try-out zijn veelbelovend, evaluatie vond plaats in het eerste kwartaal van 2018. Na overleg met het bestuur is besloten de pilot voor 2 jaar te verlengen.

Bij het verbinden van veteranen en hun relaties met de samenleving werkte het Vi in 2017 wederom intensief samen met de vaste partners zoals het LZV, de NLVD, het VP en de Basis. Daarnaast meer specifiek met de RZO (toezicht op zorg), de Stichting WEP (politie), het Nationaal Comité 4 en 5 mei en tal van andere organisaties, instanties en instellingen die een rol hebben in of ten behoeve van de wereld van veteranen en hun relaties. Bijzonder is de samenwerking te noemen met het Militair Revalidatie Centrum i.h.k.v. het uitdragen van het INVICTUS gedachtengoed en het ondersteunen van de voorbereidingen op en de uitvoering en evaluatie van de INVICTUS Games in Toronto, zij het op bescheiden wijze.

4. Planning en realisatie en prognose, meer specifiek

- **Communicatie & Maatschappelijke Erkenning (CME)**
CME kende in 2017 een druk jaar met meer activiteiten die elk in hoge mate bijdroegen aan het realiseren van het operationele doel “het verder uitbouwen van de communicatie- en kennisfunctie”

Communicatie.

Niet alleen werd de communicatie naar en vanuit het Vi verder geprofessionaliseerd, ook de PR kreeg wederom een flinke boost. De website en facebookpagina van het Vi werden verder verbeterd en een makkelijk toegankelijke app zag het licht. Het blad Checkpoint bleef een belangrijk communicatiemiddel naar de veteranen en hun relaties en dat gebeurde tot hun tevredenheid, zo leerde een groot lezersonderzoek. Relevant om daarbij te melden is dat het bestaande contract afloopt en dus is een nieuwe aanbestedingsprocedure opgestart. Medio 2018 moet een beslissing voor leveranciers een feit zijn.

Maatschappelijke erkenning

CME onderhoudt veel contacten met de maatschappelijke omgeving, niet alleen met andere instanties binnen het veteranendomein, maar ook met andersoortige organisaties binnen het publieke en private domein. Te denken valt daarbij aan regionale en lokale overheid, maar ook bedrijven of zorgverleners. Verzoeken om contact, samenwerking of ondersteuning en voorstellen van allerlei aard uit de veteranenwereld, media (documentaire makers, filmproducenten e.d.) of de civiele omgeving worden doorgaans eerst afgevangen en beoordeeld door de afdeling CME en pas daarna uitgezet binnen het Vi.

Met het Nationaal Comité Veteranendag (NCVD) werd het programma Veteraan in de Klas verder uitgebouwd;. Met het nieuwe geavanceerde planningsysteem Helios hebben aansturing en coördinatie, met dank aan het IT bedrijf Transfer Solutions van directeur en veteraan Jurgen Duijster, een verdere professionaliseringsslag doorgemaakt. Een ander samenwerkingsproject met het NCVD zijn de inspiratiedagen voor gemeenten en provincies. Tijdens deze sessies, die als succesvol kunnen worden beschouwd, worden overheid en veteranen in de gelegenheid gesteld kennis en ervaring met elkaar te delen aangaande mogelijkheden om herkenning, erkenning en waardering van veteranen en relaties lokaal en regionaal samen vorm te geven.

Verder bleef CME een stuwende kracht achter activiteiten als de jaarlijkse Veteranenlezing (samen met het KOC), speeddaten en ondersteuning van activiteiten voor veteranen op regionaal en lokaal niveau.

In 2017 voerde CME een pilot uit met het inrichten van een Thuisfrontdesk Home@Vi waar relaties van post-actieve veteranen terecht kunnen met al hun vragen, met suggesties en voor het delen van informatie. Home@Vi organiseert ook bijeenkomsten voor de doelgroep en werkt nauw samen met Defensie en met thuisfrontorganisaties die gekoppeld zijn aan veteranen, zowel in werkelijke dienst als post-actief.

In 2017 is een aantal van de diensten (met bijbehorende capaciteit) die voorheen bij het Veteranen Loket lagen, ondergebracht binnen de Afdeling CME bij het Bureau Activiteiten. Daarmee is er meer eenduidigheid in de processen en zijn de meeste ondersteunende werkzaamheden inzake reünies en andere bijeenkomsten van en voor veteranen en hun relaties ondergebracht binnen één afdeling.

- **Kennis en Onderzoekscentrum (KOC)**

2017 was voor het Vi op het gebied van kennis en onderzoek vooral een productief jaar. Vrijwel alle voorgenomen projecten werden uitgevoerd. Daarnaast zijn er enkele niet in het activiteitenplan opgenomen werkzaamheden voltooid. Een project dat niet tot uitvoering kwam, is het tweejaarlijkse onderzoek naar de beeldvorming van veteranen. Onvoorziene activiteiten waren onder meer een Checkpoint-lezersonderzoek en het Veteranen Interviewproject Bronbeek.

Interviewcollectie

Het verbeteren, toegankelijker maken en aanvullen van de Interviewcollectie Nederlandse Veteranen vroegen veel aandacht. In nauwe samenwerking met Become-IT is voor de interviewcollectie een nieuwe website gebouwd (www.veteranenvertellen.nl) met daaraan gekoppeld een verbeterde zoekmachine. Een tweede grote verandering was dat het openbare gedeelte van de collectie voortaan door het Vi zelf wordt gestreamd o.a. via de website van het Veteraneninstituut. De collectie zelf is met ruim dertig interviews aangevuld.

Onderzoek

Het meerjarige Levensloop-onderzoek heeft tot doel zicht te krijgen op de wijze waarop militaire ervaringen, en uitzendervaringen in het bijzonder, het verdere leven van de Nederlandse veteraan hebben beïnvloed. Een tweede meerjarig onderzoeksproject is het promotieonderzoek (Radboud

Universiteit) naar de vorming van groepsidentiteit onder (jonge) veteranen en de relatie daarvan met maatschappelijke waardering. Hiervoor werden ongeveer 40 veteranen geïnterviewd. Het publieke opinieonderzoek (Nederlanders aan het woord) en het vragenlijstonderzoek Kerngegevens Veteranen werden volgens plan uitgevoerd. Binnen het laatste onderzoek was er extra aandacht voor het jaarthema 'gevechtservaringen'.

Onderzoek dat het Vi helpt faciliteren was het Leids promotieonderzoek naar de vredesmissie in Cambodja (UNTAC 1992-1993) en het in 2016 gestart onderzoek (DGO/NIMH) naar de militair geneeskundige verzorging sinds 1945. Verder heeft het KOC tientallen promovendi en studenten begeleid bij hun onderzoek. Ten slotte werd onderzoek verricht om meer inzicht te krijgen in de opvattingen van veteranen over het tijdschrift Checkpoint.

Met vertegenwoordigers van Defensie en de Raad voor civiel-militaire Zorg en Onderzoek (RZO) vond ook in 2017 afstemming plaats over de Onderzoeksagenda 'uitzendgerelateerde problematiek', waarvoor het KOC de Onderzoekswijzer Gezondheid & Welzijn bijhoudt. De eveneens digitaal toegankelijke Onderzoekswijzer Maatschappelijke Waardering is geactualiseerd. Het samenwerkingsverband met NLDA, TOS, MGGZ en de Politieacademie kreeg verder vorm, onder meer door het organiseren van een symposium over 'mentale weerbaarheid'.

Kennis

Uit de algemene opdracht van het Vi vloeit eveneens het fungeren als kenniscentrum voort. Hiertoe behoorde in 2017 onder meer het actualiseren van de Vi-website. Andere onderdelen van de kennistaak bestonden in 2017 uit het publiceren van zo'n twintig artikelen voor een breder publiek, het verzorgen van presentaties, het schrijven van toespraken en het (mede-)organiseren van symposia, onder meer het symposium over mentale weerbaarheid en de Veteranenlezing over gevechtservaringen.

Tot de grootschaliger kennisproducten behoorden onder meer het redigeren/meeschrijven aan een viertal boeken over militaire inzet en veteranenzorg. Ander kennisproducten waaraan in 2017 is gewerkt zijn een NAVO-bundel over de transitie van veteranen naar de burgersamenleving, het Handboek Veteranen en de boekenserie Militaire Ooggetuigen.

Voor wat betreft het bevorderen van de eigen deskundigheid en het delen van kennis met internationale partners waren vooral de samenwerking binnen de door het Vi geleide *Veterans Working Group* van de *European Research Group on Military and Society* (ERGOMAS) en de deelname aan de *NATO Research Task Group on Veterans Transition* van belang. Voor de genoemde NAVO-werkgroep stonden in 2017 bijeenkomsten in Noorwegen en Canada op het programma, terwijl onderzoekers van het Vi presentaties over Nederlands veteranenonderzoek verzorgden op het tweejaarlijkse congres van ERGOMAS (Griekenland) en het *Inter-University Seminar on Armed Forces and Society* (VS).

- **Veteranenloket & Dienstverlening**

Voor het Veteranenloket & Dienstverlening was 2017 een zeer druk jaar met meer balans dan in 2016.

Veteranenloket

Ook dit jaar werd het Veteranenloket van het VI weer veel benaderd, zowel v.w.b. dienstverlening alsook zorg. Reeds bekende zaken als 'vragen over het blad Checkpoint', uitreiking Draaginsigne Nobelprijs VN-militairen en ondersteuning lokale en regionale bijeenkomsten van veteranen bleven extra inspanningen vragen. Als gevolg hiervan is zowel de formatie van het Veteranenloket (tijdelijk middels boven formatieve inhuur), alsook van zorgcoördinatie uitgebreid. De meeste nieuwe formatieplaatsen zijn inmiddels gevuld.

Nieuw is de specifieke aandacht voor relaties van veteranen, vaak het thuisfront genoemd. Om het bepalingen uit het Veteranenbesluit aangaande relaties passend in te vullen, wordt aansluiting gezocht bij het vigerende defensiebeleid op dat gebied en intensieve samenwerking gezocht met Defensie. De Thuisfrontdesk Home@Vi, die speciaal hiervoor is opgericht (pilot), is ondergebracht binnen de Afdeling CME, omdat de werkwijze daar beter aansluit.

2017 is ook het jaar waarin de aanbevelingen van de Evaluatie Veteranenloket uit 2016 zijn ondergebracht en verdiept op weg naar een verbetertraject met concrete maatregelen. Daartoe is onder leiding van de HDP van het ministerie een zogenaamd Continuous Improvement & Innovation (CI&I)-traject gevolgd, een beproefde methode om met beperkte tijd verbetermogelijkheden gestructureerd op te lijnen.

Het onderzoek leverde vier verbetervarianten op voor de zorgketen, het Veteranenloket inbegrepen. Drie varianten worden begin 2018 omgezet in gerichte verbetermaatregelen, deels als pilot. De vierde variant komt mogelijk later nog in beeld.

Het onderzoek van het CI&I-team heeft ook duidelijk gemaakt dat er behoefte is aan betere aansluiting van en toezicht op de ICT-middelen die worden gebruikt door de verschillende organisaties uit de keten die verbonden zijn met het loket. Om de behoefte juist te kunnen adresseren, wordt in de eerste helft van 2018 een Project Initiatie Document (PID) opgesteld. Dit in opdracht van de HDP (brief volgt nog).

Dienstverlening

In 2017 werd een start gemaakt met (voorbereiding op) een portaal voor Veteranen, het digitale dossier van de veteranen wat hen de mogelijkheid biedt om beveiligd te communiceren via chat / mail / beeldbellen met bijvoorbeeld hun maatschappelijk werker of zorgcoördinator; In het dossier kunnen persoonlijke documenten worden bewaard en gedeeld met wie hij / zij dat wil; het gaat apps aanbieden om herstel te ondersteunen of snel declaraties te kunnen indienen en geeft informatie over het zorgtraject of behandeling. Aanbesteding heeft inmiddels plaatsgevonden, samenwerking met Defensie wordt gezocht en de pilot is gestart. In 2018 wordt duidelijk in hoeverre dit systeem de gedachte effecten ook daadwerkelijk oplevert.

Afgelopen jaar werden weer diverse acties ondernomen om meer veteranenpashouders te genereren. Een speciale jaarlijkse breed verspreide zomereditie van Checkpoint leverde weer honderden nieuwe registraties op en aanvragen voor het verstrekken van een veteranenpas. De aan de veteranenpas gekoppelde faciliteiten, zoals Checkpoint, het Draaginsigne Veteranen en toegang tot de website konden rekenen op onverminderd grote belangstelling van de veteranen en hun relaties.

Aan verbetering van de vervoersregelingen wordt nog steeds gewerkt; samen met partners als de NS wordt gezien hoe mobiliteit van veteranen en hun relaties beter kan aansluiten bij de uiteenlopende behoeften. Gesprekken gaan door in 2018 en initiatieven worden zo snel mogelijk in daden omgezet.

5. Afwijkingen van het activiteitenplan 2017

Er ligt altijd een forse tijdspanne tussen het aangeleverde activiteitenplan voor enig jaar en de realisatieperiode. Tussentijds moet ruimte zijn om in te spelen op actuele ontwikkelingen binnen de populatie van veteranen en hun relaties en in de samenleving. Daardoor kan het gebeuren dat bepaalde activiteiten niet of in een kleinere omvang zijn uitgevoerd (onderrealisatie). Ook kan het noodzakelijk zijn meer of nieuwe activiteiten te ontplooiën (overrealisatie) waarmee geen rekening was gehouden. Maandelijks en per kwartaal wordt beoordeeld of afwijkingen van het activiteitenplan binnen de totale begroting blijven, en zo nodig worden plan of activiteiten aangepast (rolling forecast).

Door de onderrealisatie op de treinkaartenregeling voor veteranen was er ook in 2017 weer ruimte om – met instemming van het bestuur – veteranenorganisaties, stichtingen, verenigingen en netwerken financieel te ondersteunen bij het plannen en uitvoeren van activiteiten en het versterken van structuren. Belangrijk om in dit verband te vermelden is ook de eenmalige financiële bijdrage die het Vi leverde aan de zorgkosten 2018 van de Veteranen Intensieve Behandel Unit (VIBU). Deze bijdrage is als geormerkte egaliseringsreserve en met toestemming van het ministerie overgeheveld naar 2018 om dit jaar ingezet te worden.

6. Risico's en onzekerheden

Belangrijke risico's voor de realisatie van het activiteitenplan en de begroting van het Vi zijn de afhankelijkheid van de subsidie van het Ministerie van Defensie.

Het Vi is voor het uitvoeren van haar activiteiten volledig afhankelijk van de subsidie van Defensie. Indien de aangevraagde subsidie niet volledig wordt gehonoreerd, moet direct in de activiteiten worden gesneden. Daarbij zijn binnen de huidige subsidievoorwaarden de mogelijkheden om onderrealisatie te reserveren voor toekomstige tegenvallers, beperkter dan voorheen.

Met Defensie is aanpassing van de huidige begrotingsindeling afgesproken, waardoor de budgetflexibiliteit gedurende het uitvoeringsjaar wordt vergroot.

Dit stelt het Vi in staat om beschikbare subsidies beter in te zetten voor bekende en nieuwe activiteiten die invulling geven aan het gestelde in de Veteranenwet en het bijbehorende Uitvoeringsbesluit.

Ook zal dan duidelijk worden welke effecten de uitwerking van de aanbevelingen uit het Evaluatierapport van het Veteranenbeleid heeft / gaat hebben op het functioneren van het Veteraneninstituut.

7. Resultaat 2017 en eigen vermogen

Financiën

Het Vi ontvangt jaarlijks een subsidie van het Ministerie van Defensie. Buiten deze subsidie heeft het Vi geen andere substantiële bronnen van inkomsten. De subsidie van het Ministerie van Defensie bestaat uit een

vergoeding voor alle kosten die door het Vi worden gemaakt in het kader van de uitvoering van het veteranenbeleid van Defensie. De hoogte van de subsidie is gebaseerd op een door het Vi-bestuur vastgesteld en door Defensie geaccordeerd activiteitenplan inclusief de begroting.

Over het boekjaar 2017 heeft het Vi een positief resultaat behaald van € 288.225, wat voornamelijk is veroorzaakt door lagere kosten (dan begroot) van de posten dienstverlening en voorlichting. In 2018 wordt door het Ministerie van Defensie overleg gevoerd met de NS over mobiliteit, waaronder ook de kosten van vervoer van militairen, veteranen en post-actieve veteranen. De uitkomst van dit overleg is van belang voor het Vi, omdat het vervoer een belangrijk onderdeel uitmaakt van de post dienstverlening en voorlichting.

De omvang van de egaliseringsreserve (totaal van het algemeen en bestemd deel) is door het Ministerie van Defensie gemaximaliseerd op 10% van het subsidiebedrag (BS2011004816). Met het addendum op de subsidiebeschikking 2017 van MINDEF (BS2017035536 dd 19-12-2017) is eind 2017 eenmalig 22% van het subsidiebedrag als egaliseringsreserve (€ 1.229.036) toegestaan.

In de loop van 2017 is door het Vi het activiteitenplan en de begroting over 2018 ingediend bij het Ministerie van Defensie. Door Defensie is een voorlopige subsidie toegekend voor 2018 van € 5.269.520 (beschikking BS 2018003928 d.d. 21-03-2018). De subsidie 2018 is eenmalig verlaagd met € 400.000 t.b.v. specialistische zorg voor veteranen. Uit de onderrealisatie van 2017 is een bestemde egaliseringsreserve gevormd, zodat deze eenmalige subsidieverlaging geen gevolgen heeft voor de uitvoering van het activiteitenplan 2018.

Dit subsidiebedrag is ter dekking van de kosten voor:

- Dienstverlening en voorlichting aan veteranen (hoofdtak 1 convenant)
- Kennis- en onderzoeksfunctie (hoofdtak 2 convenant)
- Loketfunctie naar veteranenzorg (hoofdtak 3 convenant)
- Facilitaire dienstverlening (hoofdtak 4 convenant)

8. Subsidie Ministerie van Defensie

Vanwege het in werking treden van de Veteranenwet en de gewijzigde taakstelling is er op 9 december 2014 een convenant afgesloten tussen de Staat der Nederlanden en de Stichting het Veteraneninstituut.

Door Defensie is een definitieve subsidie toegekend voor 2016 van € 5.146.232 (beschikking BS 2018003929 dd 27-03-2018).

Door Defensie is een voorlopige subsidie toegekend voor 2017 van € 5.586.525 (beschikking BS 2016035129 d.d. 24-2-2017).

Door Defensie is een voorlopige subsidie toegekend voor 2018 van € 5.269.520 (beschikking BS 2018003928 dd 21-03-2018).

9. Vooruitblik 2018

In 2018 worden de uitkomsten van de evaluatie van het veteranenbeleid verder uitgewerkt en omgezet in duurzame aanpassingen voor de langere termijn. De belangstelling voor richtlijnen vanuit het Ministerie van Defensie is groot; de eerste concrete acties worden echter niet op korte termijn verwacht.

De gedachte verbeteringen uit het CI&I-traject naar aanleiding van de aanbevelingen uit de evaluatie van het Veteranenloket krijgen komende maanden gestalte. Het PID voor verbetering van en toezicht op de ICT-infrastructuur (hardware, software en beheer) moet 1 juli 2018 gereed zijn.

Binnen het veteranenbeleid blijft de nadruk op de rol die de veteraan en zijn/haar relaties zelf neemt met gebruikmaking van de kansen die de samenleving biedt. ('de invloedrijke veteraan'). Focus blijft op zingeving en zelfredzaamheid van veteranen zelf bij het zoeken naar en behoud van hun plaats in de samenleving en bij bewustmaking van de lokale en regionale bestuurders en instanties aangaande veteranenzaken.

Bestaande succesvolle programma's en projecten worden ook in 2018 voorgezet of zelfs uitgebreid. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan het programma Veteraan in de Klas of het speeddaten op de Nederlandse Veteranendag, maar ook aan activiteiten als het ondersteunen van Nederlandse gemeenten bij organiseren van bijeenkomsten voor en met veteranen, het doen of begeleiden van gericht onderzoek door het KOC of aan het verzorgen van de jaarlijkse Veteranenlezing om de samenleving te informeren middels een specifiek thema.

Ik vertrouw u hiermee van dienst te zijn en ben gaarne bereid één en ander nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Kolonel der Jagers L..A.. de Vos MSc
Directeur

Dr. G Valk
Voorzitter Raad van Bestuur

JAARREKENING 2017

Stichting het Veteraneninstituut: Balans per 31 december 2017

ACTIEF	31 december 2017		31 december 2016	
	€	€	€	€
Materiële vaste activa	(1)			
Andere vaste bedrijfsmiddelen		40.033		52.040
Vlottende activa				
Overige vorderingen en overlopende activa	(2)	346.878	409.832	
Pensioenen		539	0	
Liquide middelen	(3)	2.006.163	1.710.650	
		<u>2.353.580</u>	<u>2.120.482</u>	
		<u>2.393.613</u>	<u>2.172.522</u>	
PASSIEF				
Eigen vermogen				
Algemene egalisatiereserve	(4)	754.579	568.450	
Bestemde egalisatiereserve	(5)	462.603	360.507	
		<u>1.217.182</u>	<u>928.957</u>	
Kortlopende schulden				
Crediteuren		477.794	516.567	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	(6)	47.001	45.277	
Pensioenen		0	2.681	
Overige schulden en overlopende passiva	(7)	651.636	679.040	
		<u>1.176.431</u>	<u>1.243.565</u>	
		<u>2.393.613</u>	<u>2.172.522</u>	

Stichting het Veteraneninstituut: Rekening van baten en lasten over 2017

		<u>2017</u>	<u>Begroot</u> <u>2017</u>	<u>2016</u>
		€	€	€
Baten				
Subsidie Ministerie van Defensie	(8)	5.586.525	6.005.000	5.146.232
Vergoeding Ministerie van Defensie inzake LZV	(9)	927.100	750.000	597.470
Baten in natura van Ministerie van Defensie	(10)	439.643	0	378.902
Financiële baten		217	3.500	1.674
Overige baten		<u>2.570</u>	<u>1.000</u>	<u>2.979</u>
Totaal baten		<u>6.956.055</u>	<u>6.759.500</u>	<u>6.127.257</u>
Lasten				
Dienstverlening en voorlichting	(11)	3.247.690	3.897.700	3.024.353
Kennis- en onderzoeksfunctie	(12)	664.526	570.500	659.496
Loketfunctie naar de Veteranenzorg	(13)	461.601	370.000	470.217
Facilitaire dienstverlening	(14)	<u>2.294.013</u>	<u>2.078.700</u>	<u>2.032.938</u>
Totaal lasten		<u>6.667.830</u>	<u>6.916.900</u>	<u>6.187.004</u>
Exploitatiesaldo totaal		<u>288.225</u>	<u>-157.400</u>	<u>-59.747</u>
Resultaatbestemming				
Onttrekking aan bestemde egalisereserve		<u>142.066</u>	<u>20.000</u>	<u>194.600</u>
Toevoeging aan algemene egalisereserve		<u>430.291</u>	<u>-137.400</u>	<u>134.853</u>

Stichting het Veteraneninstituut: Toelichting Algemeen

Doelstellingen

De stichting is opgericht op 24 februari 2003 en heeft de volgende statutaire doelstelling:
het bevorderen van de hulp- en dienstverlening aan veteranen en hun thuisfront dan wel nabestaanden;
het bevorderen van de maatschappelijke erkenning van veteranen;
het bevorderen van kennisverwerving en wetenschappelijk onderzoek ten aanzien van veteranen.

De geldelijke middelen om deze doelstelling te bereiken worden in hoofdzaak verkregen van het Ministerie van Defensie.

Algemene toelichting

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle lichamen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook lichamen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden zijn verbonden partijen. Van betekenis zijnde transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover die niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transacties en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen is het nodig dat het bestuur van de stichting zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen, inclusief de bijbehorende veronderstellingen, opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld. De cijfers voor 2017 zijn, waar nodig, opnieuw gerubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2016 mogelijk te maken. Met ingang van 2016 zijn de lasten van het vanuit het Ministerie van Defensie gedetacheerd personeel opgenomen in de jaarrekening. Daar er geen vergoeding aan het Ministerie van Defensie wordt betaald is er tevens een bate in natura van het Ministerie van Defensie verwerkt voor het zelfde bedrag.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ 640) die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Voor investeringen worden geen reserveringen getroffen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief

Stichting het Veteraneninstituut: Toelichting Algemeen

te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde: de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Een bijzondere waardevermindering wordt direct als een last verwerkt in de exploitatierekening. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de betreffende activa niet hoger vastgesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Egalisatiereserve

Naar aanleiding van nota van het Ministerie van Defensie van 17 februari 2011 (BS2011004816) mag de egalisatiereserve maximaal 10% zijn van het subsidiebedrag. Het uitgangspunt van het ministerie van Defensie is dat reserves boven deze 10%-norm dienen te worden terugbetaald aan de subsidiegever. Met het addendum op de subsidiebeschikking 2017 van MINDEF (BS2017035536 dd 19-12-2017) is eind 2017 eenmalig 22% van het subsidiebedrag als egalisatiereserve (€ 1.229.036) toegestaan.

Bestemmingsreserves worden gevormd op voordracht van het bestuur en door afstemming met het Ministerie van Defensie vastgesteld.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. De voorzieningen hebben over het algemeen een kortlopend karakter.

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

De stichting heeft een pensioenregeling die wordt gefinancierd door afdrachten aan de Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt, indien relevant, een voorziening opgenomen. Dit betreft een voorziening voor nadelen van individuele waardeoverdrachten die ten laste komen van de stichting. Vorderingen worden genomen voor voordelen die ten gunste komen van de stichting.

Ultimo 2017 (en 2016) waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen pensioenverplichtingen anders dan de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premies.

Schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de ontvangen subsidies, opbrengstwaarde van de geleverde diensten en de bedrijfs- en overige lasten over het jaar waarop zij betrekking hebben, tenzij anders is vermeld. Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Stichting het Veteraneninstituut: Toelichting Algemeen

Opbrengstverantwoording

Subsidie inkomsten

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waarvoor de subsidie door het Ministerie is toegekend.

Grondslagen voor bepaling van het exploitatiesaldo

Overige baten

De bijdragen worden als baten verantwoord in het jaar dat deze ontvangen worden, tenzij anders wordt aangegeven in de beschikking of toezegging.

Lasten

De bedrijfslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben, dan wel aan het licht treden, met inachtneming van de grondslagen van waardering.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente van kredietfaciliteiten.

Belastingen

De stichting is vrijgesteld van vennootschapsbelasting en omzetbelasting.

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de balans

Materiële vaste activa (1)

Het verloop gedurende het boekjaar kan als volgt worden weergegeven:

	andere vaste bedrijfs- middelen
	<u>€</u>
Boekwaarde 1 januari 2017	52.040
Investerings in 2017	20.374
Afschrijvingen t.l.v. 2017	<u>-32.381</u>
Boekwaarde 31 december 2016	<u>40.033</u>
Aanschafwaarde 31 december 2017	287.752
Cumulatieve afschrijving 31 december 2016	<u>-247.719</u>
Boekwaarde 31 december 2017	<u>40.033</u>

De afschrijvingspercentages zijn:

andere vaste bedrijfsmiddelen 20% - 50%

Overige vorderingen en overlopende activa (2)

	2017	2016
	<u>€</u>	<u>€</u>
Ministerie van Defensie	0	91.088
Nederlandse Spoorwegen	288.343	309.900
Vooruitbetaalde veteraneninsignes	45.797	7.170
Interest	217	1.674
Overige	12.521	0
	<u>346.878</u>	<u>409.832</u>

Liquide middelen (3)

ING	2.005.330	1.710.158
Kas	833	492
	<u>2.006.163</u>	<u>1.710.650</u>

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de balans**Eigen Vermogen**

De omvang van de egalisatiereserve (totaal van het algemeen en bestemd deel) is door het Ministerie van Defensie gemaximaliseerd op 10% van het subsidiebedrag (BS2011004816). Met het addendum op de subsidiebeschikking 2017 van MINDEF (BS2017035536 dd 19-12-2017) is eind 2017 eenmalig 22% van het subsidiebedrag als egalisatiereserve (€ 1.229.036) toegestaan.

Algemene egalisatiereserve (4)

Het verloop van deze post is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Saldo 1 januari	568.450	568.597
Mutatie resultaatbestemming	430.291	134.853
Mutaties naar bestemde egalisatiereserve	-244.162	-135.000
Saldo 31 december	<u>754.579</u>	<u>568.450</u>

Bestemde egalisatiereserve (5)

Deze post is als volgt samengesteld:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Uitvoering activiteitenplan 2018	400.000	0
Doorontwikkeling Veteranenloket	0	5.000
IT kosten Veteranenloket	0	247.000
Bevrijdingsfestivals (2016 tm 2018)	20.000	40.000
Thuisfrontactiviteiten (BGLC)	42.603	42.603
Evaluatie Veteranenbeleid	0	25.904
	<u>462.603</u>	<u>360.507</u>

Het verloop van deze post is als volgt:

	1 jan. 2017	Mutatie vanuit resultaatbe- stemming 2017	Mutatie vanuit algemene egalisatie reserve 2017	31 dec. 2017
Uitvoering activiteitenplan 2018	0	0	400.000	400.000
Doorontwikkeling Veteranenloket	5.000	-5.000	0	0
IT kosten Veteranenloket	247.000	-91.162	-155.838	0
Bevrijdingsfestivals (2016 tm 2018)	40.000	-20.000	0	20.000
Thuisfrontactiviteiten (BGLC)	42.603	0	0	42.603
Evaluatie Veteranenbeleid	25.904	-25.904	0	0
	<u>360.507</u>	<u>-142.066</u>	<u>244.162</u>	<u>462.603</u>

Uitvoering activiteitenplan 2018

MINDEF heeft aan het SVI laten weten dat de subsidie 2018 eenmalig verlaagd wordt met € 400.000 tbv de zorg aan getraumatiseerde veteranen door de VIBU. Uit de onderrealisatie van 2017 is deze reserve gevormd, zodat deze eenmalige subsidieverlaging geen gevolgen heeft voor de uitvoering van het activiteitenplan 2018.

Doorontwikkeling Veteranenloket

In 2014 is het Veteranenloket operationeel geworden. In 2016 en 2017 is een aantal aspecten van de bedrijfsvoering doorontwikkeld en afgerond.

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de balans

IT kosten Veteranenloket/ Cliëntenplatform

Voor het Vi is het noodzakelijk om de IT mee/door te ontwikkelen met de externe partners van het Vi. Hogere IT-kosten verbonden aan het Veteranenloket en de financiering ervan worden vooraf beoordeeld door de Stuurgroep Veteranenloket. Om ook in 2016 en 2017 voldoende ruimte te hebben om onvoorziene, maar noodzakelijke IT-aanpassingen bij het Vi door te voeren, is in de jaren 2015 en 2016 een bestemde egalisereserve gevormd. Het Cliëntenplatform is in 2017 aangeschaft. In 2018 wordt de pilot afgerond.

Bevrijdingsfestivals (2016 tot en met 2018)

De benodigde bijdrage van € 20.000 voor de deelname aan bevrijdingsfestivals is niet te verwachten van MINDEF en/of NLVD. Toch staan zowel MINDEF als NLVD positief tegenover dit initiatief van het Vi. Er is een bestemmingsreserve gevormd waaruit de deelname aan de bevrijdingsfestivals voor de jaren 2016, 2017 en 2018 kan worden betaald van totaal € 60.000 (3 jaar x € 20.000). In 2018 dient de deelname aan bevrijdingsfestivals door het Vi te worden geëvalueerd. De uitkomst van deze evaluatie bepaalt de voorzetting, belegging en financiering van deze activiteit.

Thuisfrontactiviteiten (BGLC)

In het afgelopen jaar is gebleken dat de focus van alle bij het veteranenbeleid betrokken partijen meer wordt gericht op het thuisfront. Het Vi wil daarbij het voortouw nemen. Daartoe was in september een verkennend gesprek georganiseerd met een aantal partners van actief dienende veteranen. Dat heeft voldoende stof tot nadenken opgeleverd en geleid tot het voornemen om op dit dossier in 2016 en 2017 een aantal vervolgacties te ondernemen. O.a. gedacht moet worden aan een aantal vervolgbijeenkomsten, waarbij in nauw contact met de Defensie Thuisfrontorganisaties zal worden geopereerd. Hiervoor is een bestemde egalisereserve gevormd van € 50.000. Conform de begroting van 2018 zal deze reserve in 2018 verder worden aangewend.

Evaluatie Veteranenbeleid

Werkzaamheden zijn in 2017 afgerond.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Belastingen en premies sociale verzekeringen (6)		
Loonheffingen	<u>47.001</u>	<u>45.277</u>
Overige schulden en overlopende passiva (7)		
Subsidie Ministerie van Defensie 2016	330.688	330.688
Ministerie van Defensie inzake afrekening LZV 2017	32.171	0
Vakantiegeldreservering	62.458	63.709
Vooruitontvangen subsidies	43.750	47.250
Niet opgenomen vakantiedagen	46.031	46.315
LZV kosten apparaat en ketenpartners	23.000	40.000
Loopbaanbudget	37.196	26.083
Subsidie Ministerie van Defensie 2015	0	20.000
Financiële ondersteuning vrijwilligers	9.000	17.750
Accountantskosten	13.500	13.000
Overige	<u>53.842</u>	<u>74.245</u>
	<u>651.636</u>	<u>679.040</u>

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de balans

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

In 2012 is met Stichting de Basis een huurovereenkomst aangegaan voor een looptijd van 10 jaar, ingaande per 1 september 2013 eindigend op 1 september 2023. Per jaar bedraagt de huursom (inclusief servicekosten) ongeveer € 166.000,=.

In 2014 is met Stichting de Basis een huurovereenkomst aangegaan t.b.v. het LZV voor een looptijd van 5 jaar, ingaande per 1 oktober 2014 eindigend op 1 oktober 2019. Per jaar bedraagt de huursom (inclusief servicekosten) ongeveer € 18.000,=.

De stichting is diverse operational leaseverplichtingen aangegaan. De jaarlijkse verplichtingen bedragen ongeveer € 22.000. Deze leaseverplichtingen hebben een looptijd van 5 jaar en expireren op 1 februari 2018, 29 november 2018 en 15 augustus 2022.

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten
Subsidie Ministerie van Defensie (8)

	<u>2017</u>	<u>Begroot 2017</u>	<u>2016</u>
	€	€	€
Subsidie resp. 2017 en 2016	5.586.525	6.005.000	5.684.500
Verlaging subsidie 2016 tgv specialistische maatsch. hulp	0	0	-207.580
Terugbetaling ivm maximum egalisatiereserve	0	0	-330.688
	<u>5.586.525</u>	<u>6.005.000</u>	<u>5.146.232</u>

De subsidie 2017 (€ 5.586.525) is lager dan begroot (€ 6.005.000) vanwege:

Minder loon- en prijscompensatie 2016 en 2017 ad € 169.000.

Geen subsidie voor Arbeidsbemiddeling voor veteranen ad € 200.000 (activiteiten zijn niet uitgevoerd)

Geen subsidie tijdelijke uitbreiding veteranenloket (1,1 vte) ad € 62.000

Vergoeding Ministerie van Defensie inzake LZV (9)

Het Vi faciliteert op verzoek van het Ministerie van Defensie het ter beschikking stellen van personeel, huisvesting, uitbetaling van de kosten van de LZV-partners en LZV-projecten (zie ook punt 14). Kosten worden periodiek op nacalculatiebasis vergoed door het Ministerie van Defensie. In 2017 bedraagt dit € 927.100.

Baten in natura van Ministerie van Defensie (10)

Voor het vanuit het Ministerie van Defensie gedetacheerd personeel bij het Vi wordt geen vergoeding berekend. Kosten hiervan bedragen totaal € 439.643,-. Het niet doorberekende bedrag is als baten in natura opgenomen. De kosten zijn verantwoord onder volgende posten:

	<u>2017</u>	<u>Begroot 2017</u>	<u>2016</u>
	€	€	€
Dienstverlening en voorlichting (11)	107.440	0	107.440
Kennis- en onderzoeksfunctie (12)	129.690	0	129.690
Facilitaire dienstverlening: in opdracht van MINDEF (14)	81.030	0	81.030
Facilitaire dienstverlening: directie en staf MINDEF (14)	121.483	0	60.742
	<u>439.643</u>	<u>0</u>	<u>378.902</u>

Dienstverlening en voorlichting (11)

	<u>2017</u>	<u>Begroot 2017</u>	<u>2016</u>
	€	€	€
Dienstverlening			
Vervoer vet.bijeenkomsten/-evenementen	840.783	1.600.000	770.149
Veteranenpasadministratie	80.488	88.000	83.912
Personeelskosten afd. DV	208.179	220.000	252.086
Overige kosten afd. DV	9.785	9.000	8.801
	<u>1.139.235</u>	<u>1.917.000</u>	<u>1.114.948</u>
Communicatie en maatschappelijke erkenning			
Checkpoint	939.027	1.075.500	1.013.056
Drukwerk en folders (incl. kerstkaart)	35.801	45.700	23.252
Website en internet	66.063	66.400	68.420
PR	55.974	56.300	33.086
Voorlichting	76.918	77.700	68.438
Evenementen	173.034	57.800	64.354
Overig CME	9.754	13.900	20.320
Educatief programma	96.094	91.400	63.719
Thuisfront	49.961	0	0
Gedetacheerd personeel MINDEF	107.440	0	107.440
Personeelskosten CME (incl. reiskosten)	498.389	496.000	447.320
	<u>2.108.455</u>	<u>1.980.700</u>	<u>1.909.405</u>
Totaal dienstverlening en voorlichting (11)	<u>3.247.690</u>	<u>3.897.700</u>	<u>3.024.353</u>

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

De post dienstverlening en voorlichting is lager uitgekomen dan de begroting. In 2018 wordt door het Ministerie van Defensie overleg gevoerd met de NS over de kosten van het vervoer van militairen, veteranen en post-actieve veteranen. De uitkomst van dit overleg is van belang voor het Vi, omdat het vervoer een belangrijk onderdeel uitmaakt van de post dienstverlening en voorlichting.

De kosten van **Checkpoint** zijn lager dan begroot vanwege lagere kosten van de verzending (nieuw contract eind 2016 afgesloten).

De kosten van **Evenementen** zijn hoger dan begroot als gevolg van ondersteuning van veteranenactiviteiten via veteranennetwerken (zoals VOC's ed).

In de bestuursvergadering van 22 februari 2017 is besloten om de **Thuisfrontactiviteiten** uit te breiden.

Kennis- en onderzoeksfunctie (12)

	<u>2017</u>	<u>Begroot</u> <u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€	€
Nazorg veteranen algemeen	14.063	15.000	11.871
Onderzoek NLDA/ Vi /PA/ WEP	1.148	7.500	750
Onderzoek vrouwelijke vet. (Def./ RZO)	90	5.100	1.108
Levenslooponderzoek	0	5.000	0
Wensen en behoeften veteranen	18.641	25.300	18.930
Groepsidentiteit veteranen	2.682	5.100	4.000
IPNV	21.683	25.000	14.653
Veteranen en Samenleving	26.718	30.300	27.203
Promotieonderzoek Untac (NIMH)	18.150	20.200	18.150
Digitale Bibliotheek	3.014	5.000	8.417
Deskundigheidsbevordering	16.745	16.800	10.884
Symposia en Lezingen	19.870	19.000	19.463
Software voor wetenschappelijk onderzoek	5.557	6.200	6.656
Gedetacheerd personeel MINDEF	129.690	0	129.690
Personeelskosten afd. KOC	351.463	350.000	347.243
Overige kosten afd. KOC	35.012	35.000	40.478
	<u>664.526</u>	<u>570.500</u>	<u>659.496</u>

Loketfunctie naar de Veteranenzorg (13) (€ 461.601)

In 2016 en 2017 zijn extra IT-kosten voor het Vi gemaakt om mee/door te ontwikkelen met de externe partners van het Vi. Deze hogere IT-kosten verbonden aan het Veteranenloket en de financiering ervan zijn vooraf beoordeeld en geaccordeerd door de Stuurgroep Veteranenloket. De extra uitgaven hiervan waren in 2015 en 2016 voorzien en gereserveerd in een voor IT bestemd deel van de egalisatiereserve.

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten**Facilitaire dienstverlening (14)**

	<u>2017</u>	<u>Begroot</u> <u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€	€
In opdracht van MINDEF			
Secretariaat CADIG	35.856	30.300	33.449
Gedetacheerd personeel GV MINDEF	81.030	0	81.030
Inzet Geestelijk verzorger	5.329	5.500	4.131
Netwerk Geestelijk verzorger	6.652	6.300	5.254
Arbeidsbemiddeling voor veteranen	0	200.000	0
Financiële ondersteuning vrijwilligerswerk	11.860	12.200	96.215
Ondersteuning Veteranenactiviteiten	0	0	20.107
Veteranen in het buitenland	11.308	14.000	11.720
Koude oorlog militairen	0	0	3.000
Oud-strijders Suriname	6.000	6.000	6.000
Begeleid lotgenotencontact	47.151	70.000	50.269
Nationale Taptoe	29.998	30.000	29.998
Ambtelijk secr RZO	62.631	50.000	62.814
LZV: personeel, huisvesting en overige kosten	391.774	400.000	351.894
LZV: kosten LZV partners	298.722	350.000	186.881
LZV: projecten	236.604	0	58.695
Evaluatie Veteranenbeleid	26.000	0	44.096
	1.250.915	1.174.300	1.045.553
Directie en staf			
Personeelskosten Directie en staf	290.910	250.000	304.338
Directeur gedetacheerd vanuit MINDEF	121.483	0	60.742
Overige kosten Directie en staf	30.852	32.400	32.543
	443.245	282.400	397.623
Bestuur			
Vacatiegelden bestuur	49.887	57.100	47.172
Overige bestuurskosten	4.898	11.800	5.053
	54.785	68.900	52.225
Algemene kosten			
Opleiding	32.506	35.700	18.311
CAO kosten	4.280	4.400	4.013
Overige personeelskosten	19.708	17.600	27.715
Huisvestingskosten	218.685	218.900	210.933
Portokosten	19.108	25.000	23.759
Drukwerk	7.490	8.200	10.789
Kantoorkosten	17.069	17.200	16.045
Telefoonkosten (mobiel/ipad)	13.453	11.100	13.148
Verzekeringen	7.505	8.400	7.462
Contracten met derden	19.304	22.400	24.261
Afschrijving inventaris	17.118	20.200	16.989
Automatiseringskosten	168.842	164.000	164.112
	545.068	553.100	537.537
Totaal facilitaire dienstverlening (14)	2.294.013	2.078.700	2.032.938

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

De **Arbeidsbemiddeling voor veteranen** heeft niet plaatsgevonden.

De hogere **personeelskosten van de staf** ten opzichte van de begroting worden veroorzaakt door re-integratie van langdurig ziek personeel en tijdelijke aanstelling van een facilitair medewerker.

De door **MINDEF gedetacheerde directeur** was in 2017 het gehele jaar werkzaam. In 2016 was dit een half jaar (vanaf 1 juli 2016).

Eind 2014 is het **LZV** verzelfstandigd (BOE) en verhuisd naar Doorn. Het Vi faciliteert op verzoek van het Ministerie van Defensie het ter beschikking stellen van personeel, huisvesting en uitbetaling van de kosten van de LZV-partners en projecten. Kosten worden periodiek op nacalculatiebasis vergoed door het Ministerie van Defensie.

Afschrijvingen materiële vaste activa

De afschrijvingskosten in 2017 zijn verwerkt onder de volgende posten van facilitaire dienstverlening (14):

Afschrijvingskosten inventaris	€ 17.118
Automatiseringskosten	<u>€ 15.263</u>

Totaal	€ 32.381
---------------	-----------------

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

Aantal personeelsleden

In 2017 waren gemiddeld 24,1 fte (2016 24,7 fte) in dienst van de stichting.

Voorts is er sprake van detachering vanuit het Ministerie van Defensie voor 5,7 fte (2016 5,7 fte).

De zorgcoördinatoren van de sectie zorgcoördinatie van het Veteranenloket zijn in loondienst bij het ABP, maar worden voor de uitvoering van hun taken functioneel aangestuurd door het Hoofd Veteranenloket.

Opgemaakt te Doorn op 15 februari 2018:

Directeur

Goedgekeurd en vastgesteld door het bestuur op 15 februari 2018 te Doorn,

Stichting het Veteraneninstituut: toelichting op de rekening van baten en lasten

Stichting het Veteraneninstituut: overige gegevens

Resultaatbestemming

Het bestuur heeft in haar vergadering van 15 februari 2018 besloten om het resultaat (exploitatiesaldo) als volgt te verdelen:

Exploitatiesaldo	288.225
Onttrekking aan bestemde egalisereserve	<u>142.066</u>
Toevoeging aan algemene egalisereserve	<u>430.291</u>

Daarnaast heeft het bestuur besloten de bestemde egalisereserve t.b.v. uitvoering activiteitenplan 2018 (Vibu) € 400.000 te vormen ten laste van de algemene egalisereserve.

Tot slot verleent het bestuur decharge aan de directie voor het gevoerde beleid.

Stichting het Veteraneninstituut: overige gegevens
WNT-verantwoording 2017

bedragen x € 1	L.A. de Vos	G. Valk	P.A. Grootendorst
	Directeur	Voorzitter Raad van Bestuur	Bestuurslid
Functiegegevens			
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1	0,3	0,1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	12.000	30.268	1.556
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Subtotaal	12.000	30.268	1.556
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	54.300	18.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totale bezoldiging	12.000	30.268	1.556
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/7 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1	0,3	0,1
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	2.000	30.268	2.550
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totale bezoldiging 2016	2.000	30.268	2.550

Stichting het Veteraneninstituut: overige gegevens

WNT-verantwoording 2017

bedragen x € 1	M.F.P. van den Broek	G.J. de Graaf	R.F. Kleber
Functiegegevens	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,1	0,05	0,05
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	3.840	1.386	310
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Subtotaal	3.840	1.386	310
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.100	9.050	9.050
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0
Totale bezoldiging	3.840	1.386	310
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	0,1	0,05	0,05
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	2.738	1.042	749
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
Totale bezoldiging 2016	2.738	1.042	749

Stichting het Veteraneninstituut: overige gegevens

bedragen x € 1	L.J. de Waal	G.J.A. Valkering	F.J. Marcus
	Bestuurslid	Bestuurslid	Directeur in 2016
Functiegegevens			
Aanvang en einde functieervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	N.v.t.
Deeltijdfactor in fte	0,05	0,1	N.v.t.
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	N.v.t.
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	N.v.t.
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	1.187	2.548	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	N.v.t.
Subtotaal	1.187	2.548	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	9.050	18.100	N.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	N.v.t.
Totale bezoldiging	1.187	2.548	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functieervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/8
Deeltijdfactor 2016 in fte	0,05	0,075	1
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	987	1.729	44.974
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	4.318
Totale bezoldiging 2016	987	1.729	49.292

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting "Het Veteraneninstituut"

A. Verklaring over de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting "Het Veteraneninstituut" te Gemeente Utrechtse Heuvelrug gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting "Het Veteraneninstituut" per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van afdeling 4.2.8 van de Algemene wet bestuursrecht, de Regeling defensiesubsidies, de subsidiebeschikking met kenmerk BS2016035331 en met de bepalingen bij en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2017 in alle van belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het referentiekader.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de winst-en-verliesrekening over 2017;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
4. de WNT-verantwoording over 2017.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Controle- en rapportageprotocol als bijgevoegd bij de beschikking en het Controleprotocol WNT. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting "Het Veteraneninstituut" zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in dit rapport opgenomen andere informatie

- Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat dit rapport andere informatie, zijnde het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van afdeling 4.2.8 van de Algemene wet bestuursrecht, de Regeling defensiesubsidies en de subsidiebeschikking met kenmerk BS2016035331.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven, de bepalingen van afdeling 4.2.8 van de Algemene wet bestuursrecht, de Regeling defensiesubsidies en de subsidiebeschikking met kenmerk BS2015022883 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controle- en rapportageprotocol als bijgevoegd bij de subsidiebeschikking met kenmerk BS2015022883, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 24 april 2018

Ten Kate Huizinga